

WIJZIGING AANDEEL MAGER VLEES VARKENS 2024

Inleiding

Elk varkensslachthuis dat gemiddeld meer dan 200 varkens per week slacht is bij wet verplicht om deze in te delen volgens het geraamde aandeel mager vlees (MVA%). De indeling, ook wel classificatie genoemd, wordt uitgevoerd met een toestel dat hiervoor erkend is in België. Bij elk toestel hoort een formule die opgesteld wordt op basis van een versnijdingsproef waarin varkenskarkassen worden versneden en het aandeel mager vlees wordt gewogen. De huidige erkenning van de toestellen en formules loopt af op 31 december 2023 en de nieuwe treedt in werking vanaf 1 januari 2024. De belangrijkste wijziging hierbij zal zijn dat het aandeel mager vlees globaal gezien zal zakken, te verklaren door een verandering in de Europese wetgeving.

Europees kader

De formules van de toestellen die het aandeel mager vlees inschatten worden zoals eerder vermeld opgesteld op basis van een versnijdingsproef in het land waar ze gebruikt zullen worden. De richtlijnen van deze proef staan beschreven in de Gedelegeerde Verordening (EU) 2017/1182 van de Commissie van 20 april 2017. Er moeten minstens 120 varkenskarkassen worden geselecteerd die representatief zijn voor de slachtpopulatie in dit land. Deze karkassen worden gemeten met alle toestellen die een erkenning willen behalen en ten slotte ondergaan deze karkassen een versnijding waarbij mager vlees wordt gescheiden van vet en bot. Voor deze versnijding laat de EU ruimte voor drie manieren van uitvoering: (1) alle geselecteerde karkassen worden volledig versneden, (2) alle geselecteerde karkassen worden partieel versneden en minstens 10 volledig, (3) alle geselecteerde karkassen worden door een CT-scan gescand en minstens 10 worden volledig versneden.

Bij een partiële versnijding worden enkel de 5 belangrijkste deelstukken, met name de ham, rug, schouder, buik en filet, verder gedissecteerd in mager vlees, vet en bot. Deze componenten worden gewogen en ingevuld in de volgende formule voor het bepalen van het aandeel mager vlees in deze deelstukken (= Y_{PD}):

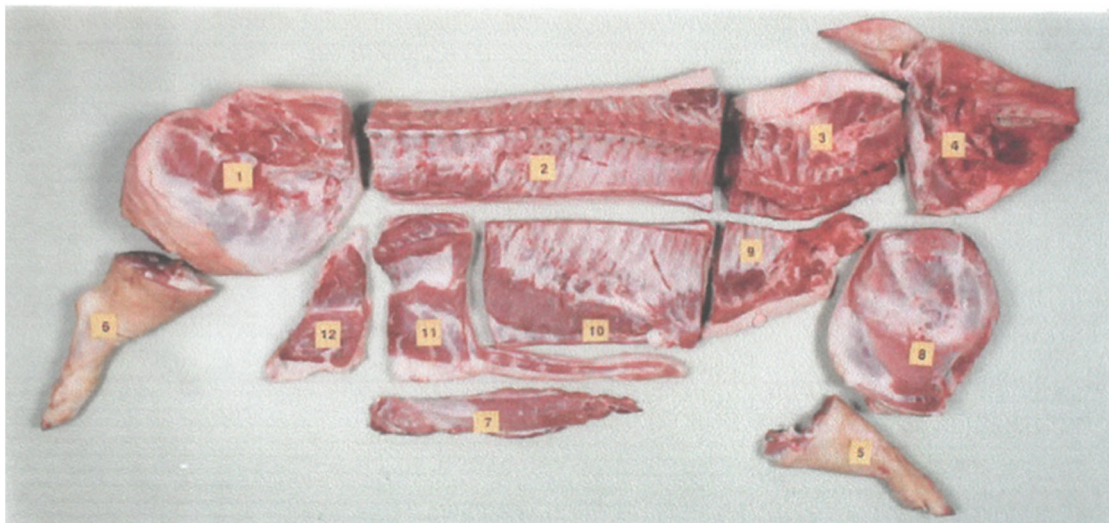
$$Y_{PD} = \frac{100 \times (\text{gewicht haas} + \text{gewicht mager vlees in schouder, lende, ham en buik})}{\text{gewicht haas} + \text{gewicht schouder, lende, ham en buik vóór versnijding}}$$

Bij een volledige versnijding worden alle deelstukken verder gedissecteerd in mager vlees, vet en bot. Dit wordt dan ingevuld in volgende formule voor het bepalen van het aandeel mager vlees in het totale karkas (= Y_{TD}):

$$Y_{TD} = \frac{(100 \times \text{gewicht van het mager vlees})}{(\text{karkasgewicht})}$$

Deze versnijdingsresultaten worden gebruikt als referentie bij het opstellen van de formules van de indelingstoestellen.

Figuur 1: Opdeling van een karkas volgens de partiële versnijding. Ham (1); Lende (2); Spiering (3); Kop en keelstuk (4); Voorschengel (5); Achterschenkel (6); Haas (7); Schouder (8); Puntborst (9); Buik (10); Tepelrand (11); Punt van de buik (12)

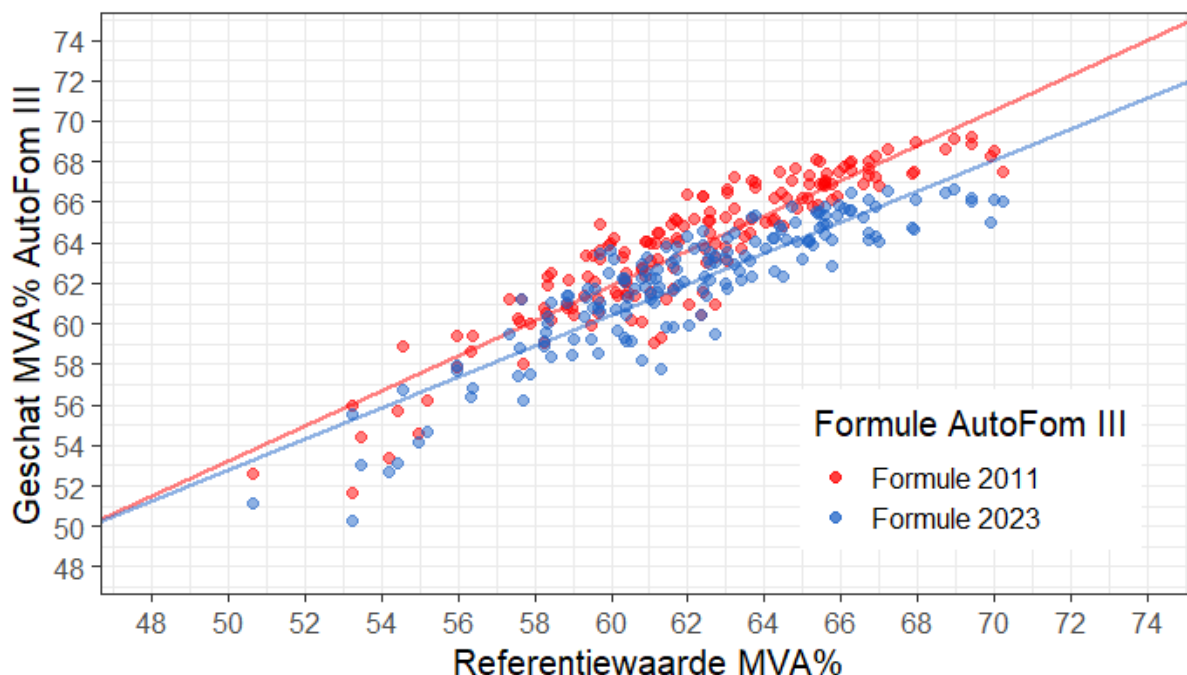
Waarom het aandeel mager vlees zal zakken

De huidige formules van de indelingstoestellen, geldig tot eind 2023, zijn opgesteld op basis van een versnijdingsproef in 2011. Op dat moment was de oude EU-wetgeving nog in voege, waarin stond dat een versnijdingsproef uitgevoerd mocht worden met enkel de partiële versnijding. Om te corrigeren naar het volledige karkas werd de vrij arbitrair vastgelegde omrekeningsfactor 0.89 gebruikt. België heeft toen 140 karkassen partieel versneden en gebruik gemaakt van deze factor van 0.89 om te herrekenen naar de referentiewaarde die de basis vormde voor de formules.

Voor het opstellen van de nieuwe formules werd begin 2023 een versnijdingsproef georganiseerd, conform de nieuwe EU-wetgeving (2017/1182, zie eerder). Het belangrijkste verschil met de oude wetgeving is dat de omrekeningsfactor van 0.89 niet meer gebruikt mag worden en de lidstaat hoe dan ook minstens 10 karkassen volledig moet versnijden om deze omrekeningsfactor zelf te bepalen. In België werden 164 karkassen geselecteerd en gescand met de CT-scan, aangevuld met een volledige versnijding van 17 van deze karkassen. De referentiewaarde werd bepaald door de CT-waarde te corrigeren met een factor bekomen door de volledige versnijding van de 17 karkassen. Er was geen omrekeningsfactor meer nodig om te corrigeren voor een partiële versnijding.

Uit de 164 karkassen uit de versnijdingsproef kon worden afgeleid dat het aandeel mager vlees bepaald met de nieuwe formules zal dalen, in het geval van de AutoFom III gemiddeld met 1.68 (± 0.94) eenheden. Afhankelijk van het type varken, spek- en vleesdikte en karkasgewicht kan dit cijfer variëren. Een willekeurige steekproef van 34000 varkens uit 3 verschillende slachthuizen had bijvoorbeeld een gemiddelde daling van aandeel mager vlees van 1.80 (± 0.84). Het verschil van de oude en nieuwe formule van AutoFom III voor de 164 karkassen staat geïllustreerd in onderstaande figuur. Het is duidelijk dat gemiddelde daling het grootst is voor varkens met een hoog aandeel mager vlees (MVA%).

Figuur 2: Het geschatte MVA% door AutoFom III, formule 2011 en 2023, in functie van de referentiewaarde zoals bepaald door de CT-scan en volledige versnijding. Bij elke formule staat de best passende rechte weergegeven.

De nieuwe formule van AutoFom III is overigens ook sterk vereenvoudigd ten opzichte van de oude, omdat enkel de robuuste parameters werden weerhouden bij het maken van het model. Zowel de oude formule met 27 parameters (MVA_2011) als de nieuwe (MVA_2023) met 4 parameters staan hieronder weergegeven.

$$\begin{aligned} \text{MVA}_{2011} = & 72.82182 - 0.055746 \cdot \text{R2P2} - 0.056757 \cdot \text{R2P3} - 0.054895 \cdot \text{R2P4} - 0.055823 \cdot \text{R2P6} - \\ & 0.056800 \cdot \text{R2P7} - 0.054876 \cdot \text{R2P8} - 0.056419 \cdot \text{R2P10} - 0.055541 \cdot \text{R2P11} - 0.022251 \cdot \text{R2P13} - \\ & 0.022702 \cdot \text{R2P14} - 0.051975 \cdot \text{R2P15} - 0.030301 \cdot \text{R2P16} + 0.011064 \cdot \text{R3P1} + 0.011312 \cdot \text{R3P3} + \\ & 0.011353 \cdot \text{R3P5} + 0.011789 \cdot \text{R3P6} + 0.012286 \cdot \text{R3P7} + 0.010915 \cdot \text{R3P9} - 0.033450 \cdot \text{R4P7} - 0.020275 \cdot \text{R4P8} \\ & - 0.032423 \cdot \text{R4P9} - 0.038300 \cdot \text{R4P10} - 0.062709 \cdot \text{R4P11} - 0.027456 \cdot \text{R4P12} - 0.052494 \cdot \text{R4P13} - \\ & 0.064748 \cdot \text{R4P15} - 0.076343 \cdot \text{R4P16} \end{aligned}$$

$$\text{MVA}_{2023} = 63.95763 - 0.35761 \cdot \text{R2P10} - 0.26503 \cdot \text{R2P8} - 0.30317 \cdot \text{R2P4} + 0.08574 \cdot \text{R3P5}$$

De beschrijving van alle R_xP_x-parameters kan worden teruggevonden in de EU-publicatie van de resultaten van de versnijdingsproef.

De situatie in de buurlanden

Denemarken en Spanje werken reeds met formules gebaseerd op de nieuwe wetgeving. Italië en Polen hebben hun versnijdingsproef in 2023 uitgevoerd en zij zullen binnenkort hun formules aanpassen. Voor Nederland staan de versnijding en formulewijziging gepland in 2024. Duitsland heeft ook een versnijdingsproef op de planning staan, maar zij verwachten geen daling in het aandeel mager vlees omwille van het feit dat ze altijd al een volledige versnijding hebben uitgevoerd en dus nooit met de omrekeningsfactor van 0.89 hebben gewerkt. In Frankrijk roert voorlopig niets, zij blijven met omrekening werken.